

8

PUBLICATIES OVER "DE ZINKFABRIEK"

Naar aanleiding van een nieuwe golf publicaties in een rapport van "Natuur en Milieu" en een artikel in het Eindhovens dagblad willen wij langs deze weg aan onze employé's een inzicht geven in de achtergrond van het betreffende onderwerp. Het zal U in staat stellen een wederwoord te geven wanneer in Uw kring dat onderwerp aan de orde komt.

INLEIDING

Zink is na staal, aluminium en koper het meest gebruikte metaal. Bladzink wordt gebruikt als dakbedekking en voor dakgoten. Meestal treft men echter zink aan samen met andere metalen of materialen. Om corrosie tegen te gaan worden staalconstructies verzinkt. Zinkstof wordt verwerkt in corrosiewerende verfsystemen. Messing is zink gelegeerd met 40% koper, Legeringen voor spuit- en gietwerk bestaan uit zink met 4% aluminium. Deze legering wordt gebruikt voor b.v. stofzuiger frames. Bij auto's is het meestal bedekt met een dunne chroomlaag, b.v. deurknoppen, raamhandles en grille.

De zinkindustrie is tot grote ontwikkeling gekomen in de 2e helft van de vorige eeuw. Thans wordt in de westelijke wereld ca. 6 miljoen ton zink per jaar geproduceerd.

Tot het midden van deze eeuw werd zink haast uitsluitend gemaakt via het z.g. thermische proces, waarbij zinkoxyde met kool tot ca. 1400°C verhit werd in retorten.

Dit thermisch proces werd gekenmerkt door vrij hoge emissies van zink via de schoorstenen van de zinkovens.

Dit was dan ook de reden waarom een zinkfabriek bij voorkeur gebouwd werd op een plaats waar de schade door emissie beperkt kon blijven (grote terreinen/woeste grond).

Zo zien we in de vorige eeuw zinkfabrieken gebouwd worden in de Belgische Kempen en in 1892 wordt op een groot stuk arm heide- en vengebied ten zuidoosten van Budel de Kempensche Zinkmij. gebouwd (ca. 900 hectare!).

Naast het thermisch zinkprocédé is het z.g. zinkelektrolyse procédé tot ontwikkeling gekomen, waarbij zink op elektrochemische wijze geproduceerd wordt. Toen dit procédé eenmaal concurrerend kon werken met het oude thermisch procédé, zagen we dan ook in een vrij korte periode (10-20 jaar) vele van de oude thermische zinkfabrieken gesloten worden en overschakelen op het zinkelektrolyse-proces, met als belangrijkste kenmerk dat de emissie van zware metalen nagenoeg geheel verdween.

In Budel werd de laatste thermische zinkoven gedoofd in 1973 tegelijk met de inbedrijfsstelling van een nieuw modern elektrolyse zinkbedrijf.

HET EIGENLIJKE ARTIKEL

Door de Werkgroep Milieuverontreiniging van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer te Arnhem en voor publicatie in het blad Natuur en Milieu is een studie verricht aangaande "emissies van zware metalen door de zinkfabriek in Budel". Deze studie is besproken in het Eindhovens Dagblad van 5 juni 1982 door een zekere Bert van Polen.

Tegen dit artikel, dat overigens slechts een deel van het onderzoek door het Rijksinstituut voor Natuurbeheer weergeeft, zijn veel bezwaren aan te voeren, die wij aan U, KZM Employé's menen te moeten mededelen ons realiserende dat elk wederwoord van ons in feite opzij zal worden gelegd. Niettemin voelen wij ons daartoe verplicht ter wille van de werkgelegenheid voor onze mensen.

Het kan niet worden ontkend dat de oude zinkfabriek, dat wil dus zeggen de fabriek die in 1892 ten Z.O. van Budel werd gebouwd en 80 jaar lang, tot in 1973, met de meest geavanceerde techniek van diè tijd en dus ook steeds dienovereenkomstig gemoderniseerd en verbeterd en volledig binnen de mogelijkheden van techniek en de grenzen van geldende vergunningen heeft geproduceerd, en bij haar operatie emissies van metaaldampen heeft veroorzaakt. Wel hebben we ernstige bezwaren aangaande vele andere detailpunten zoals bijv. de inleiding van het rapport waarin wordt gezegd, dat "de effecten van zware metalen afkomstig uit de schoorsteen van de zinksmelterij te Budel aanzienlijk ernstiger zou enz."

De schoorsteen van de zinksmelterij, en dat kan niet anders worden geïnterpreteerd dan de huidige zinkfabriek, emitteert zeer geringe hoeveelheden zware metalen en deze inleiding is dus zeer suggestief wat betreft de vermeende vervuiling door de huidige fabriek. Het gehele artikel gaat over de vroegere fabriek.

In 1973 werd niet, zoals geschreven, "een aantal filters geïnstalleerd om verdere lozing van zware metalen te voorkomen" maar werd in feite de oude fabriek afgebroken en vervangen door een gloednieuwe fabriek die nog steeds een van de beste, modernste en de schoonste zinkfabrieken ter wereld is. De voornaamste redenen hiertoe waren :

- 1e) de milieu-eisen die, naar de toenmalige directie terecht meende, in de toekomst het opereren van het bestaande proces onmogelijk zouden maken en
- 2e) economische overwegingen n.l. dat de oude fabriek te klein was om rendabel te blijven en werkgelegenheid te blijven verschaffen aan 750 employé's, zijnde vrijwel alle bewoners van Budel-Dorplein en zeer velen uit Weert, Budel-Schoot, Budel, Hamont, Bocholt etc.

Het rapport indiceert terecht dat er op de gehele Nederlandse bodem veel zware metalen worden gedeponereerd door atmosferische en op vele andere wijzen van verspreiding.

De hoeveelheid daarvan die van de Budelco zinkfabriek afkomstig is, is totaal verwaarloosbaar. Dat brengt ons op het punt dat ook in dit artikel gerieflijkerwijze weer alle ander mogelijke veroorzakers van zware metalen in het milieu, en hier spreken we duidelijk niet van verontreinigingen in het verleden, maar van verontreinigingen van nu en elke dag, vergeten worden. Voorbeelden daarvan zijn de zinkfabrieken die vlak over de grens in België liggen en andere in deze regio gevestigde industrieën, het autoverkeer dat vervuiling door lood en cadmium veroorzaakt, stookolie, rubber banden, de zware bemesting met superfosfaat kunstmest en drijfmest die door veel agrariërs wordt toegepast, de belasting met zware metalen vooral cadmium door centrales die kolen en olie stoken, de aanvoer van metaalhoudende slib met de rivieren en via waterzuiveringsinstallaties enz. enz. enz. Wanneer het artikel spreekt over metaalverontreinigingen in de Strabrechtse heide, kan daarbij alleen maar worden opgemerkt dat deze heide totaal niet ligt in het windrichtingsgebied van de Budelse zinksmelterij en dat bovendien de gehalten aan zink "slechts" 2x zo hoog zijn als in heidevelden die totaal landelijk en onbeïnvloed door welke vorm van verkeer en industrie dan ook in een natuurgebied liggen.

Dus bepaald geen alarmerende getallen op de Strabrechtse heide.

Bovendien is het erg logisch dat bij gelijke belasting op plaatsen met minder organisch materiaal een hogere concentratie wordt gevonden.

De weergegeven figuur in het rapport met lijnen van zinkgehalten van 25, 50, 100 en 200 mg per kilo grond, met daarboven de foto van de zinkfabriek in Budel met het suggestieve onderschrift "Nu al 90 jaar in bedrijf", is een op zichzelf volkomen normaal beeld van een gebied rond alle zink-smelterijen ter wereld, tenminste daar waar slechts die ene zinkfabriek in die regio ligt. Voor de situatie bij Budel is zij veel te eenvoudig voorgesteld en wordt ook niet in zijn eenvoud van keurig verlopende lijnen teruggevonden in de vele bestaande Budelco cijfers. Er zijn veel meer invloeden en in werkelijkheid zijn dan ook de cijfers niet zichtbaar rond Budel geselecteerd en zijn de zinkgehalte cijfers op korte afstand van de fabriek in vele gevallen al gelijk aan de normale landelijke achtergrondgehalten m.a.w. niet hoger dan in minder geïndustrialiseerde gebieden in Nederland. Blijft over het punt van de z.g. milieubeschadiging in de onmiddellijke omgeving van de fabriek en daarmee ons standpunt betreffende de vraag "hoe nu verder". De jonge bioloog Rolf Roos, voor het eerst in Dorplein komende is erg geschrokken. Hij heeft waarschijnlijk nooit eerder zandverstuivingen en straatarme Kempense grond gezien. In dit verband, oude topografische kaarten van vóór 1890 geven al precies de plaatsen aan van de huidige zandverstuivingen.

Wat betreft het artikel in Natuur en Milieu "Zwarte, miezerige denneboompjes met op de achtergrond de zinksmelterij van Overpelt in België", noch foto's van kale bomen in de winter mogen gelden als bewijs voor de schade aan de natuur door Budelco bij Budel aangericht. Evenmin het genoemde artikel van van de Burg e.a. van 1973, dus vòòr de sluiting van de oude fabriek, dat mede op verzoek van Budelco werd verricht teneinde de beste meststof te vinden en de best groeiende bomen, om zo snel mogelijk, nadat de nieuwe fabriek in bedrijf was genomen, eventueel nadelige effecten van de oude fabriek te herstellen.

Het beste antwoord op de vraag "hoe nu verder" is niet om zonder kennis de huidige feitelijke omstandigheden te konstateren dat "planten in de omgeving van de smelterij een gestoorde groei vertonen enz." maar ter plaatse het natuurgebied in al zijn facetten in ogenschouw te nemen en wel niet in de winter wanneer alle bomen kaal zijn, maar nu in het voorjaar, nu alles groeit en bloeit.

Daarbij zou het ook interessant zijn **het** onderzoek van Dhr. Knibbelder van de ecologische werkgroep "De Klaproos" te bezien, dat ten behoeve van het Rijks Herbarium in Leiden en mede op verzoek van de Budelco directie werd gedaan naar de vegetatie op het natuurgebied onmiddellijk ten N.O. van de fabriek, dus in de "slechtste" windrichting, en op een afstand van minder dan 1 km van de fabriek" en dat aantoonde dat dit gebied qua flora een uniek natuurgebied in Nederland is met zeer veel bijzondere, weinig voorkomende en zeer kwetsbare planten zoals b.v. zonnedaauw en de zomerschroeforchidee die naar men meende in Nederland was uitgestorven.

Verder dat de vennen onmiddellijk ten Oosten van de fabriek tot het moment dat de kokmeeuw een beschermde vogel werd een volmaakt uniek faunagebied waren. Helaas zijn sinds genoemde beslissing de aantal kleinere en vaak bijzonder unieke vogels gedecimeerd.

Tenslotte naar onze mening nog belangrijker lijken ons de Volksgezondheids-^{en} aspecten/in dit verband willen wij nogmaals wijzen op het feit dat het EEG onderzoek in 1980 heeft aangetoond, dat in het bloed van alle kinderen van Budel-Dorplein, dus levende binnen 1 km van de fabriek, het lood-en-cadmiumgehalte gelijk was aan dat van kinderen in de meest landelijke gemeenten van ons land.

Dit rapport wordt volkomen genegeerd en men suggereert nu weer een nieuw onderzoek naar cadmium gehalten in groente en in de melk van koeien.

Wij kunnen slechts adviseren daarvoor dan wel groente en grasland te kiezen die zuidwestelijk van de fabriek liggen opdat ook superfosfaat etc etc eens in het focus van de belangstelling kunnen komen.

Samenvattend ontkennen wij niet, dat de oude fabriek, overigens geheel binnen de toen bestaande technische mogelijkheden en de toen geldende vergunningsnormen, een hoeveelheid metalen heeft geloosd, die overigens zeker niet hoger lag dan wat alle andere zinkfabrieken ter wereld toen hebben gedaan en in enkele gevallen nu nog doen en wat nu nog door tal van vormen van industriële, agrarische en verkeerstechnische bedrijvigheid gebeurt.

De nieuwe fabriek is in dit opzicht een volkomen schone fabriek en wij nodigen dan ook gaarne iedereen die werkelijk geïnteresseerd is in de wijze waarop een moderne zinkindustrie functioneert uit, te komen kijken, waarbij wij graag meer werkelijk belangrijke nadruk zouden willen leggen op de echte bescherming van "Natuur en Milieu" en minder op politiek georiënteerde quasi wetenschappelijke " suggesties en mogelijkheden" zoals vele malen in het betreffende rapport gebeurt.

Belangrijk is dus om thans vast te stellen dat sinds 1973 er nauwelijks meer sprake is van metaalemissies, hetgeen goed merkbaar is voor wie in Dorplein woont en er niet met vooropgezette ideeën voor het eerst komt. De natuur heeft zich geheel hersteld, jaarlijks worden grote percelen bos opnieuw aangeplant, waarbij de van nature te schrale grond goed bemest en voorbereid wordt.

Wij tekenen mede uit naam van 750 gezinnen in de Budel regio protest aan tegen de teneur van ook weer dèze publicaties die de gedragingen van de Kempensche Zinkmaatschappij/Budelco op een suggestieve en onjuiste wijze in een ongunstig daglicht tracht te plaatsen. Een bezoek ter plaatse zou zonder twijfel kunnen leiden tot een meer genuanceerde benadering van het onderwerp.

Wij nodigen de bewoners van Dorplein uit in de bres te springen voor hun prachtige dorp en zijn woonkwaliteit en met verontwaardiging en protest een vergelijking met de Vogelmeerpolder van de hand te wijzen.

Budel-Dorplein, 7 juni 1982.